

HAZULRÓL ÉRKEZETT:

INKA - MAGYAR

NEDEC VÁR INKA KINCSEINEK TÖRTÉNETE

A budapesti MŰEMLÉK VÉDELME 1965. IX. évf. 2. számában egy lengyel tudósnak a Magyar Tudományos Akadémián 1964-ben tartott előadásából a következőket közölte:

"A történet szerint a XVIII. század közepén a Nedec várát építő Berzeviczyek egy késői leszármazottja, Berzeviczy Sebestyén kivándorolt Délamerikába. További sorsáról csak annyi ismeretes, hogy Peruban egy inka hercegnőt vett feleségül, kitől egy Umina nevű leánya született. Az 1781-es indián felkelés során a perui indiánok az indián Tupac Amura vezetésével spanyol elnyomóik ellen fordultak. Umina ennek az inka vezérnek ugyancsak Tupac Amura nevű unokaöccséhez ment feleségül. A felkelés öt évig elhúzódott és spanyol győzelemmel végződött. Az inka vezért, Tupac Amarut kivégezték. Unokaöccsének, Umina férjének, aki a trón legutolsó várományosa volt, menekülnie kellett. Feleségével és apósával, Berzeviczy Sebestyénnel több inka főúr kíséretében Olaszországba menekült, ahol 1783—1797-ig rejtőzött, mígnem titokzatos körülmények között tőrrel megölték. Berzeviczy a családja és saját életéért is aggódva, menyével és unokájával Magyarországra menekült, a nedeci várba, amely akkor már a palocsai Horváthok tulajdona volt. A menedéért a magával hozott inka kincsek egy részét átadta Horváthnak. A spanyol bosszúállók azonban itt is utólérték az inka menekülteket és Umina ugyancsak rejtélyes körülmények között életét vesztette. Holttestét a várkápolna kriptájában helyezték örök nyugalomra. Berzeviczy, hogy unokáját megmentse, felkérte Waclav-Benes-Berzeviczy rokonát, hogy a fiút adoptálja. Az Antonio Tupac Amaru örökbefogadási okiratot 1797 június 21-én írták alá a nedeci várban, a menekült főurak jelenlétében. Berzeviczy ezután a krakkói ágostonrendi kolostorba vonult és ott néhány hónap múlva meg is halt. Waclaw az egyéves Antoniót magához veszi ekkor Krumlowba, ahol az egyházi bejegyzésekben már 1798-ban mint Waclaw és Benes Anna fia szerepel. A Morva-vidéken nő fel és apja 1822-ben fiának Francia és Németország iránti elragadtatásáról írva megjegyzi, hogy Antonio hallani sem akar származásáról és

eredetük után kutatva az inka örökséget keressék, mert az csak szerencsétlenséget hoz a családra. Benes Ernő unokája, Benes András tudott családjára amerikai kapcsolatairól és a krakkói Szent Templom iratai között meg is találta az egyéves kis Antonio örökbefogadási okmányát, melyet a nedeci várban állítottak ki, s amely eskü alatt kötelezi Waclav-Berzeviczyt az okmányban foglalt 7 pont betartására, aminek fejében az adoptáló valószínűleg az inka kincsek egy részét átvette a perui menekültektől. Waclaw továbbá kötelezi magát, hogy Antonioval — ha nagykorúságát elérte — közli az inkák perui kincsére vonatkozó titkot, melyet Tupac Amura a spanyol hódítók elől rejtett el, és pedig részben a perui Titicaca tóban és részben a Vige öbölben, Spanyolország közelében. Az örökbefogadási okmány 4. pontjában Berzeviczy kötelezi magát arra, hogy az inkáktól kapott okmányt Nedec felső várának küszöbe alá befalazva rejti el.

A már említett Benes András 1946-ban az örökbefogadási okmány másolatával megjelent Nedec várban és a helyi hatóságok képviselőinek jelenlétében eltávolította a jelzett küszöböt a felső várban, mely alatt 30 cm. mélységben egy 18 cm. hosszú ólomhüvely került elő. Felnyitása után egy csomókkal összekötött bőrszíjkegteg került napvilágra, a szíjak végén kapcsokkal. Nyilvánvaló, hogy perui csomóírásról van szó, egy úgynevezett "quipu"-ról. Valószínűleg az elsüllyesztett inka kincs helyének magyarázatát tartalmazza. A "quipu" további sorsa és a perui kincsek kérdése, mivel az főleg Benes András egyéni érdeke, előttünk ismeretlen."

E közlés további fejleményeként a kérdés közérdekű magyar történelmi kérdéssé emelkedett, mert egyrészt kapcsolatba került Móricz János ecuadori kutató munkájával, másrészt a magyarság történetének tisztázásában, feltételezett egyes lengyel és magyar rokon családok történetének kutatása során, újabb adatokat vetnek fel. Ilyen családoknak a még élő tagjai pedig nemcsak volt főnemesi származásúak, hanem egyszerű dolgozóként feltalálhatók a két Amerikától Lengyel- és Magyarorszáig mindenütt a világon. Ilyen családok történetének a kutatása

során felmerülhetők adatok ugyanis egyik részről a Közép-Ázsia mongoljainak és Dél-Amerika "indiánjainak" rokonsági viszonya, másik részről az orosz-szkita közös eredet, sőt 2400 évre visszamenőleg a Mezopotámia és a Kárpát-Duna medence népei közötti rokonság kapcsolatainak a tisztázásához is támpontot szolgáltathatnak. Ehhez még csak annyit kell hozzáfűznünk, hogy mindezen feltételezések nem légből kapottak, mert egyes tudósok, kutatók és írók fémjelzik ezt, mint Kiszjeljev, Mongait, Magyar Adorján, Fettich Nándor, Molnár Gábor, Badini Jós, Djakonov, Harmata, Bobula Ida, László Gyula, Vittay Béla stb.

Ezért felkérünk minden magyar és idegen tudóst, kutatót, írót és olvasót, hogy a legjelentéktelenebbnek látszó, akár mese szerűnek tűnő adatát is juttassa a tudomásunkra Nedec várának és az ott szereplő családoknak a történetéből. A közléseket lapunk szerkesztőjének útján kérjük megküldeni. A magunk részéről természetesen folytatjuk az eddigi kutatómunkát.

Budapest, 1970. májusában
Simsay L. Vilmos